

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/7/2021
Identifikačné číslo spisu: 1311010366
Dátum vydania rozhodnutia: 13.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1311010366.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného Š. R. (rod. P.) pre pokračujúci zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák., o dovolaní obvineného Š. R. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Štrkoleca, PhD. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júla 2018, sp. zn. 3To/32/2017, na neverejnom zasadnutí 13. júna 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Štefana Dancáka sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo 06. decembra 2016 sp. zn. 1T/76/2011 bol obvinený Š. R. (rod. P.) uznaný za vinného z pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako konateľ spoločnosti S. s.r.o., so sídlom v Košiciach, Zupkova 3, IČO: 441 65994 uzavrel v Bratislave, na Ul. Vlárska č. 5/A spolu 8 zmlúv o spolupráci, a to:

dňa 23.04.2009 zmluvu o spolupráci č. 207531 so Strednou odbornou Školou obchodu a služieb so sídlom v Prešove, Sídlisko Duklianskych hrdinov č. 3, dňa 24.04.2009 zmluvu o spolupráci č. 207528 s Gymnázium a ZŠ sv. Mikuláša, so sídlom v Prešove, Duklianska č. 16, dňa 24.04.2009 zmluvu o spolupráci č. 207529 s Gymnázium J.C. Hronského, so sídlom vo Vrútkach, Čachovský rad č. 36, dňa 28.04.2009 zmluvu o spolupráci č. 207533 so Základnou Školou s materskou Školou so sídlom v Bratislave, Cádova č. 23, dňa 05.05.2009 zmluvu o spolupráci č. 207542 s Gymnázium sv. Andreja so sídlom v Ružomberku, Nám. A. Hlinku č. 5, doposiaľ presne nezisteného dňa nasledujúcom po 12.05.2009 zmluvu o spolupráci č. 207534 so Základnou Školou Kežmarská č. 30, v Košiciach, dňa 21.05.2009 zmluvu o spolupráci č. 207545 s Gymnázium Park mládeže, so sídlom v Košiciach, Park mládeže č. 5, dňa 10.06.2009 zmluvu o spolupráci so Základnou školou Mudroňova, so sídlom v Bratislave, Mudroňova č. 83,

predmetom ktorých bolo poskytnutie a zabezpečenie multimediálnej učebne pre výučbu prvej pomoci, pričom k začatiu prác nikdy nedošlo a finančné preddavky nevrátil, ale si ich ponechal pre svoju potrebu

a následne dňa 09.07.2009 previedol celý svoj obchodný podiel v spoločnosti Záchraná zdravotná služba Emergency system s.r.o., so sídlom v Košiciach, Župkova č. 3, na občana Maďarskej republiky Leitner Attila Istvána, čím svojím konaním spôsobil Strednej odbornej škole obchodu a služieb so sídlom v Prešove, Sídlisko duklianskych hrdinov č. 3, škodu vo výške 5.548,10,- €, Gymnázium a ZŠ sv. Mikuláša, so sídlom v Prešove, Duklianska 16, škodu vo výške 5.549,- €, Gymnázium J. C. Hronského so sídlom vo Vrútkach, Čachovský rad č. 36, škodu vo výške 5.549,- €, Základnej škole s materskou školou so sídlom v Bratislave, Cádova č. 23, škodu vo výške 5.549,- €, Gymnázium sv. Andreja so sídlom v Ružomberku, Nám. A. Hlinku č. 5, škodu vo výške 5.549,- €, Základnej škole Kežmarská č. 30, v Košiciach škodu vo výške 5.549,- €, Gymnázium Park mládeže, so sídlom v Košiciach, Park mládeže č. 5, škodu vo výške 1.549,- € a Základnej škole Mudroňova, so sídlom v Bratislave, Mudroňova č. 83, škodu vo výške 2.549,- €, čím celkove spôsobil škodu vo výške 37.391,10,- €.

Za to mu bol podľa § 221 ods. 3, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h) a § 42 ods. 1 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd súčasne zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 06.04.2016 sp. zn. 5T/67/2015 právoplatným dňa 21.09.2016, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvinenému uložená povinnosť nahradiť poškodeným:

- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Sídlisko Duklianskych hrdinov č. 3, Prešov, škodu vo výške 5.548,10,- €,
- Gymnázium Park mládeže, Park mládeže č. 5, Košice, škodu vo výške 1.549,- €,
- Gymnázium a ZŠ, Sv. Mikuláša, Duklianska č. 16, Prešov, škodu vo výške 5.549,- €,
- Gymnázium J.C. Hronského, Čachovský rad č. 36, Vrútky, škodu vo výške 5.549,- €,
- Základná škola Mudroňova, ul. Mudroňova č. 83, Bratislava, škodu vo výške 2.549,- €
- Základná škola Košice, Kežmarské č. 30, Košice, škodu vo výške 5.549,- €
- Základná škola a Materská škola, Cádova č. 23, Bratislava, škodu vo výške 5.549,- €
- Gymnázium sv. Andreja, Ružomberok, Nám. A. Hlinku 5, škodu vo výške 5.549,- €.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený Š. R. v zákonnej lehote v zmysle § 309 ods. 1 Tr. poriadku odvolanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 24.07.2018 sp. zn. 3To/32/2017 podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému uložil podľa § 221 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona zaradil obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zákona súd súčasne zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 06.04.2016 sp. zn. 5T/67/2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 21.09.2016 sp. zn. 1To/64/2016, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený Š. R. prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Štrkoleca, PhD. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d) a písm. g) Trestného poriadku.

Úvodom zrekapituloval priebeh doterajšieho konania a citoval čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17, ods. 1,

ods. 2 Ústavy slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 prvú vetu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných dohôd, § 2 ods. 1, ods. 7, ods. 19, § 34 ods. 1, § 62 ods. 1, § 66 ods. 1 písm. a), § 252 ods. 2, ods. 3, §253 ods. 3, § 261 ods. 3, § 277 ods. 5, § 280 ods. 1, § 293 ods. 5, ods. 6, ods. 7, § 317 ods. 1 a § 319 Tr. por.

Pripomenul, že podaním doručeným okresnému sudu dňa 13.8.2014 oznámil, že nesúhlasí so zmenou predsedu senátu z JUDr. Zdenka Čanigu na JUDr. Dávída Lindtnera, čím v zmysle § 277 ods. 5 Tr. por. prvostupňový sud bol povinný vykonať celé hlavné pojednávanie znova. Následne sa konalo prvé pojednávanie dňa 05. novembra 2014, kde predsedom senátu bol JUDr. Dávid Lindtner a prísediaci František Bielik a JUDr. Darina Korábová, pričom senát v rovnakom zložení vykonal hlavné pojednávanie aj 27. januára 2015 a 03. marca 2015. Z hlavného pojednávania nariadeného na 03. marca 2015 sa ospravedlnil e-mailom zaslaným prvostupňovému súdu dňa 03. marca 2015 o 7.53 spolu so súhlasom na vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti. Predmetný e-mail bol vo formáte PDF, bez zaručeného elektronického podpisu, v nadväznosti na to prvostupňový súd konštatoval, že nie sú splnené podmienky pre vykonanie hlavného pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti pre nesplnenie formálnych povinností podľa § 62 ods. 1 Tr. por., nakoľko predmetné podanie môže spôsobiť právne účinky iba v prípade, ak je do troch dní doplnené písomne alebo ústene do zápisnice. Poukázal na doručenkú predvolania na hlavné pojednávanie dňa 12. mája 2015 nachádzajúcu sa na č. l. 847, ktorá bola podpísaná inou osobou, a preto je toho názoru, že podľa § 66 ods. 1 písm. a) Tr. por. mu nebolo predvolanie riadne doručené do vlastných rúk. O termíne hlavného pojednávania sa dozvedel pravdepodobne od svojich príbuzných, ktorým bolo uvedené predvolanie nesprávne doručené, pričom dňa 12. mája 2015 o 7:46 hod. zaslal súdu prostredníctvom e-mailu ospravedlnenie neúčasti spolu s opätovným zaslaním súhlasu konať v jeho neprítomnosti, avšak bez zaručeného elektronického podpisu. Nebol si pritom vedomý, že podľa § 62 ods. 1 takéto podanie nemôže vyvolať právne účinky. Avšak podľa neho konajúci súd jeho neúmyselné pochybenie sa nesnažil akýmkoľvek spôsobom napraviť. Pripomenul totožné okolnosti z hlavného pojednávania z 03. marca 2015, kedy súd konštatoval nesplnenie podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti, zatiaľ čo v zápisnici z 12. mája 2015 konštatoval splnenie podmienok uvedených v § 252 ods. 3 Tr. por. Totožná situácia spojená s konštatovaním splnenia uvedených podmienok sa opakovala aj vo vzťahu k hlavným pojednávaniam z 01. júla 2015, 08. decembra 2015 a 06. decembra 2016. Ďalej poukázal na verejné zasadnutie krajského súdu z 24. júla 2018, kde súd podľa neho postupoval rovnako nezákonne, nakoľko neboli splnené podmienky na konanie v jeho neprítomnosti. V tejto súvislosti upriamil pozornosť na doklad o študijnom pobyte v USA v roku 2018, ktorý pripojil k svojmu dovolaniu, pričom namietal doručenie predvolania odvolacieho súdu v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) Tr. por. Následne upriamil pozornosť na prvé tri hlavné pojednávanie z 05. novembra 2014, 27. januára 2015 a 03. marca 2015 uskutočnené v zložení senátu JUDr. David Lindtner, Františka Bielik a JUDr. Darina Korábová, pričom ďalšie z 12. mája 2015, 01. júla 2015, 08. decembra 2015 a 06. decembra 2015 sa uskutočnili v zmenenom obsadení senátu, kde namiesto Františka Bielika bola Ing. Tatiana Balcenková, pričom namietal, že sa nezdal zásady bezprostrednosti trestného konania. Poukázal na § 277 ods. 5 Tr. por., z ktorého vyplýva pravidlo nezmeniteľnosti obsadenia senátu v priebehu viacerých po sebe nadväzujúcich hlavných pojednávanií, ako aj na jeho nesúhlas so zmenou obsadenia senátu dňa 13. augusta 2014, keď JUDr. Zdenka Čanigu nahradil JUDr. David Lindtner. Je toho názoru, že prvostupňový súd ho v rozpore so zákonom neinformoval o zmene obsadenia senátu, ku ktorému došlo na hlavnom pojednávaní dňa 12. mája 2015 a ani si nevyžiadal jeho súhlas so zmenou obsadenia senátu, čím bol porušený § 277 ods. 5 Tr. por. v jeho neprospech. Keďže súd nemal k dispozícii jeho súhlas so zmenou v obsadení prísediaceho z Františka Bielika na Ing. Tatianu Balcenkovú, mal opätovne od začiatku vykonať celé hlavné pojednávanie vrátane dokazovania.

Zásadné porušenie práva na obhajobu vidí v nepoložení jeho otázok svedkovi L. Q., pričom predseda senátu na hlavnom pojednávaní dňa 06. decembra 2016 sa tým nezaoberal, a to aj napriek tomu, že odpovede mohli mať zásadný vplyv na celkové posúdenie jeho viny. Z uvedeného dôvodu je rozsudok okresného súdu založený na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Následne dal do pozornosti svoje podanie nachádzajúce sa na č. l. 927 odôvodňujúce namietanie miestnej nepríslušnosti súdu, pričom o tejto námietke nebolo až do času vydania napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého rozsudku krajského súdu akýmkoľvek spôsobom rozhodnuté. Krajský súd pred vydaním napadnutého rozsudku na ním vytýkané vady konania pred súdom prvého stupňa

neprihliadol, pričom jeho odvolanie v časti k výroku o vine napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu ani nezamietol, čím porušil § 319 Tr. por.

Záverom navrhol, aby dovolací súd vyslovil, že predmetným rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a v konaní ktoré ich vydaniu predchádzalo bol porušený zákon v ustanoveniach § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. § 2 ods. 1, ods. 7, ods. 19, § 34 ods. 1, § 62 ods. 1, § 66 ods. 1 písm. a), § 252 ods. 2, § 253 ods. 3, § 261 ods. 3, § 277 ods. 5, § 280 ods. 1, § 293 ods. 5, ods. 6, ods. 7, § 317 ods. 1, § 319 Tr. por., a to v jeho neprospech. Ďalej žiadal, aby najvyšší súd zrušil predmetné rozsudky v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak by vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad. Napokon požadoval, aby dovolací súd zaviazal prvostupňový súd vec znova prerokovať a rozhodnúť.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Dňa 21. decembra 2020 poškodená Katolícka spojená škola sv. Mikuláša prostredníctvom riaditeľa školy RNDr. L. A. doručila vyjadrenie k dovolaniu, v ktorom vyjadruje súhlas s rozhodnutím súdov prvého a druhého stupňa. Zopakovala spôsob spáchania skutku, ako aj zmenu konateľa spoločnosti S. s.r.o. na J. I. C., čím sa podľa jej názoru obvinený podvodom zbavil záväzkov, ktoré voči nej mal na základe Zmluvy o spolupráci z 24. apríla 2009 č. 207528, pričom tieto zmeny mal vopred naplánované. Súčasne predložili dodatok k zriaďovacej listine z 17. augusta 2017, ktorou sa jej názov zmenil z Gymnázium a základná škola sv. Mikuláša v Prešove na Katolícka spojená škola sv. Mikuláša, Duklianská 16, Prešov.

Poškodená Základná škola a Materská škola, Cádrova č. 23, Bratislava vo svojom vyjadrení podanom prostredníctvom svojej riaditeľky Mgr. L.Á. R. uviedla, že má povinnosť riadiť sa zákonmi o hospodárení školy ako rozpočtovej organizácie, a preto trvá na nahradení vzniknutej škody.

Vyjadrenia poškodených a prokurátora boli doručené ostatným stranám s možnosťou vyjadriť sa k nim v lehote 10 dní.

Následne, po odstránení vytknutých nedostatkov, súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Prokurátor okresnej prokuratúry Bratislava III doručil najvyššiemu súdu vyjadrenie k dovolaniu obvineného v úvode ktorého uviedol, že sa plne stotožňuje s rozhodnutiami prvostupňového a odvolacieho súdu, nakoľko vychádzajú zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a sú náležité odôvodnené. V zmysle § 252 ods. 3 Tr. por. súd vykonal hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného, nakoľko podaním doručeným súdu dňa 05. decembra 2016 to výslovne požadoval. Potom, ako bol rozsudok súdu prvého stupňa na podklade odvolania obžalovaného zrušený, okresný súd vykonal hlavné pojednávanie v zmysle § 277 ods. 5 Tr. por. znova, pretože obžalovaný nesúhlasil so zmenou v osobe predsedu senátu, a to výsluchom poškodených a svedkov a na záver sa súd oboznámil s relevantnými listinnými dôkazmi zabezpečenými v rámci prípravného konania, ako aj na hlavnom pojednávaní. Následne zopakoval obsah výpovedí poškodených a svedkov Mgr. F. B., Q. Š., Mgr. D. P., L. B., Mgr. T. Q., B. M., L. Q., Mgr. U. B., Y. Q. a J. I. C.. Na základe vykonaného dokazovania je prokurátor toho názoru, že súd, hodnotiac produkované dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo, ako aj v ich súhrne a vzájomnej súvislosti v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. dospel bez akýchkoľvek dôvodných pochybností k záveru, že žalovaný skutok sa stal tak, ako je uvedený v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku, a dopustil sa ho obvinený Š. R.. Podľa neho, súbor vykonaných priamych a nepriamych dôkazov v danom prípade tvorí logickú, ničím nespochybnenú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku spoľahlivo preukazuje všetky relevantné okolnosti skutku a usvedčuje z jeho spáchania obvineného, a súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného skutkového záveru. Teda po vykonaní dokazovania súd dospel k záveru, že nebol produkovaný žiaden dôkaz, ktorý by skutkové zistenia akokoľvek spochybňoval a na podklade ktorého by bolo možné vo vzťahu k obvinenému dôjsť k inej alternatíve priebehu skutkového deja. Pripomenul protiprávne konanie obvineného motivované snahou bez adekvátnej protihodnoty vylákať od poškodených subjektov peniaze, spočívajúce v jeho obohatení sa

na škodu poškodených subjektov uvedením ich do omylu, čo bolo v príčinnej súvislosti s trestnoprávne relevantným následkom, ktorým bol vznik škody na majetku poškodených subjektov vo výške zodpovedajúcej kvalifikačnému znaku značnej škody.

Podľa neho všetky úkony, pri ktorých boli zaistené rozhodujúce dôkazy, boli v prípravnom konaní od začatia trestného stíhania vo veci samej podľa § 199 ods. 1 Tr. por. vykonávané procesne zákonným spôsobom podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku. Ďalej podotkol, že v rámci celého trestného stíhania bol obvinenému poskytnutý dostatočný priestor na realizáciu jeho práv a konanie pred súdom bolo vykonané za dodržania všetkých zásad kontradiktórneho procesu za prítomnosti zvoleného obhajcu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby najvyšší súd dovolanie odsúdeného Š. R. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Dovolací súd následne doručil vyjadrenie ostatným stranám s tým, že sa k vyjadreniu prokurátora môžu vyjadriť.

Obvinený prostredníctvom svojho obhajcu doručil dovolaciemu súdu vyjadrenie k vyjadreniu prokurátora. Zotrval na svojich doterajších tvrdeniach, pričom vyjadrenia prokurátora považoval za irelevantné, a to najmä z dôvodu, že ním uplatnené dovolacie dôvody sú výlučne právneho charakteru, pričom prokurátor sa vo svojom vyjadrení zameriava na skutkové okolnosti dokazovania. Záverom zopakoval svoj návrh rozhodnutia.

Nakoľko vyjadrenie obvineného neobsahovalo novú argumentáciu, nebolo zasielané ostatným stranám na vyjadrenie sa.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Trestného poriadku.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým podal obvinený dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb, ktoré by svojim charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať ak:

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,

g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d) a písm. g) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je naplnený vtedy, ak neboli dodržané ustanovenia Trestného poriadku upravujúce príslušnosť súdov, t. j. vo veci rozhodol súd, ktorý nebol vecne, miestne alebo funkčne príslušný. Príslušnosť súdu teda určuje, ktorý konkrétny súd má v danej veci konať a rozhodovať. Vecná príslušnosť súdu je vymedzená v § 15 a § 16 Trestného poriadku. Miestnu príslušnosť súdu upravuje § 17 Trestného poriadku. Funkčná príslušnosť, ktorá dáva odpoveď na otázku, ktorý orgán je príslušný na rozhodovanie v druhom stupni, teda o opravnom prostriedku; je stanovená pri jednotlivých opravných prostriedkoch, a to pre odvolanie proti rozsudku v § 315 Trestného poriadku, pre sťažnosť proti uzneseniu v § 190 a § 191 Trestného poriadku, pre zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní v § 363 Trestného poriadku a pre dovolanie v § 377 Trestného poriadku.

Nezákonne zloženým súdom [§ 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Pôjde najmä o prípady, keď rozhodoval samosudca namiesto senátu alebo keď bol senát súdu zložený z predsedu senátu a prísediacich, hoci mal rozhodovať senát zložený len zo sudcov, alebo naopak, či keď senát rozhodoval v neúplnom zložení, a podobne. Trestný poriadok ako aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vymedzujú obsadenie súdu od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov.

Zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku možno dovolanie podať v prípade, ak v dôsledku nerešpektovania ustanovení zákona o konaní hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného (bez splnenia zákonných podmienok) došlo k závažnému porušeniu práva

obvineného zúčastniť sa na konaní pred súdom. Účelom ustanovení upravujúcich prítomnosť obvineného na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí je zabezpečiť dodržiavanie jeho práv a povinností zakotvených v Trestnom poriadku, a to najmä, že obvinený má právo zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí o odvolaní, má právo vyjadriť sa ku každému dôkazu, má právo na záverečnú reč a právo posledného slova a v konaní o odvolaní má právo ako posledný predniesť konečný návrh a pod.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov. Vzťahuje sa k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila [§ 119 ods. 4 (pozn. súdu: v zmysle aktuálne účinnnej právnej úpravy ods. 5) Trestného poriadku], nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Obvinený namietal nedoručenie predvolania na hlavné pojednávanie nariadené na 12. mája 2015, vykonanie hlavných pojednávaní v rozmedzí 12. mája 2015 a 06. decembra 2016 bez splnenia podmienok na ich vykonanie v jeho neprítomnosti, rovnako ako aj vykonanie verejného zasadnutia pred krajským súdom dňa 24. júla 2018, zmenu osoby prísediaceho, nemožnosť položiť otázky svedkovi na hlavnom pojednávaní dňa 06. decembra 2016 a miestnu príslušnosť súdu.

Vzhľadom na tieto námietky obvineného bolo úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či konaním pred okresným súdom, nedošlo k porušeniu jeho ústavne garantovaného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti.

Dovolací súd úvodom konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. vzniká postupom prvostupňového alebo odvolacieho súdu. Nakoľko obvinený konanie pred prvostupňovým súdom nenamietal najneskôr v podanom odvolaní alebo na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, dovolací súd ju v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. považuje za uplatnenú bezdôvodne. Okrem toho je potrebné uviesť, že obvinený bol riadne predvolaný na všetky hlavné pojednávania, čo okrem doručenia potvrdzuje aj jeho následná reakcia v podobe výslovného súhlasu s konaním v jeho neprítomnosti doručeného elektronicky, následne v listinnej podobe.

V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu obvinený namietal vykonanie verejného zasadnutia pred krajským súdom dňa 24. júla 2018 bez jeho súhlasu.

Zo spisu bolo zistené, že obvinený dňa 23. júla zaslal odvolaciemu súdu e-mailom sken podpísaného výslovného súhlasu pre konanie v jeho neprítomnosti spolu s odôvodnením jeho neúčasti.

Podľa § 62 ods. 1 Tr. por. podanie sa posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené. Možno ho urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané s kvalifikovaným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez kvalifikovaného elektronického podpisu. Podanie urobené telegraficky, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami bez kvalifikovaného elektronického podpisu treba potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní, inak sa o podaní nekoná.

Podanie je podnet na vykonanie procesného úkonu. Obsahom podania môže byť návrh, žiadosť, opravný prostriedok, oznámenie alebo iný podnet. Úkonmi trestného konania sa rozumejú všetky úkony, ktoré orgány činné v trestnom konaní a súdy vykonávajú na základe Trestného poriadku. Sú to úkony vykonávané pred začatím trestného stíhania, úkony počas prípravného konania, úkony prokurátora vykonávané v rámci dozoru prokurátora, úkony vykonávané súdom v rámci súdneho konania, úkony vykonávacieho konania a vyplývajúce z právnej úpravy o právnom styku s cudzinou a úkony súvisiace s vymáhaním trov konania.

Preto súhlas s vykonaním pojednávania bez prítomnosti obvineného nie je podnetom na vykonanie procesného úkonu, a preto ho nemožno posudzovať podľa § 62 ods. 1 Tr. por.

Odhliadnuc od tejto skutočnosti, niet pochybnosti o tom, že obvinený súhlasil s vykonaním verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti. Obvinený vo svojom dovolaní potvrdil, že je autorom uvedeného dokumentu, pričom nespochybnil ani jeho obsah. Z týchto dôvodov najvyšší súd nemohol vyhovieť námietke obvineného, že konanie na odvolacom súde dňa 24. júla 2018 bolo vykonané v jeho neprítomnosti bez splnenia zákonných podmienok.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd námietku obvineného o vykonaní verejného zasadnutia bez kvalifikovaného elektronického podpisu a jeho písomného potvrdenia považuje za jeho snahu (síce legitímnu a pochopiteľnú) zvrátiť výsledok trestného konania, ktoré skončilo rozsudkom okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, ktorými bol uznaný za vinného z pokračujúceho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 roky.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. najvyšší súd preskúmal žiadosť obvineného zo 06.12.2015 adresovanú Okresnému súdu Bratislava III z č. l. 927, ktoré bolo založené do súdneho spisu, ktorým sa domáhal, aby krajský súd určil, že predmetný okresný súd nie je vecne a ani miestne príslušným na rozhodnutie vo veci. Žiadosť bola zaslaná prostredníctvom e-mailu bez autorizácie podľa osobitného predpisu, následne listom doručená dňa 08. decembra 2015. Svoju žiadosť odôvodnil tým, že spoločnosť Záchranná zdravotná služba Emergency systém s.r.o. v čase spáchania skutku mala svoje sídlo v Košiciach, k uzatváraniu zmlúv s poškodenými dochádzalo prostredníctvom pošty a osobné kontakty medzi ním a poškodenými nebol. Preto je podľa neho daná miestna a vecná príslušnosť Okresnému súdu Košice. Ďalej uviedol, že poškodení sú prevažne zo stredného a východného Slovenska, čo môže mať vplyv na ich účasť na pojednávaniach. Okrem toho má hlavný svedok L. Q. trvalý pobyt v Košiciach. Zmenu miestnej príslušnosti považoval za hospodárnejšiu pre štát.

Dovolací súd zistil, že krajský súd sa s námietkou vecnej a miestnej príslušnosti vo svojom rozhodnutí a ani počas konania nevysporiadal. V tomto prípade však bola daná miestna príslušnosť podľa § 17 Tr. por. viacerých súdov, a preto je potrebné pripomenúť § 20 Tr. por., podľa ktorého ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom. Nakoľko prokurátor podľa obžalobu na Okresný súd Bratislava III, bol tento vecne a miestne príslušný na konanie a rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. nemôže vyhovieť.

K dovolacej námietke podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. je potrebné uviesť, že obvinený zmenu osoby prísediaceho v rámci konania pred súdom prvého stupňa, ako aj vo svojom odvolaní nenamietal. V rámci tejto najvyšší súd pripomína § 371 ods. 4 Tr. por., podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Nakoľko obvinenému bola zmena osoby prísediaceho známa zo zápisnic z pojednávania,

ako aj z rozsudku okresného súdu a túto námietku v rámci odvolacieho konania neuplatnil, dovolací súd v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. konštatuje, že v danom prípade nebolo možné prihliadať na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený namietal nemožnosť položiť otázky kľúčovému svedkovi obžaloby L. Q.. Zo súdneho spisu bolo zistené, že dňa 08.12.2015 bol prvostupňovému súdu doručený návrh na doplnenie dokazovania, v ktorom boli formulované otázky na svedka. Súčasne obvinený zaslal súhlas s konaním v jeho neprítomnosti počas pojednávania určeného na 08.12.2015. Rovnako postupoval aj v spojitosti s hlavným pojednávaným konaným dňa 06.12.2016. Je však potrebné pripomenúť odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý uviedol: „Pokiaľ ide o obžalovaným vytýkaný nedodržaný procesný postup pri výsluchu svedka L. Q., ktorý bol zaistený v súlade s § 88 ods. 1 Tr. poriadku, je na mieste zdôrazniť, že výsluch menovaného svedka bol riadne vykonaný na hlavnom pojednávaní, ktorého sa obžalovaný mal možnosť zúčastniť a klásť svedkovi otázky. Keďže sa obžalovaný ani tohto úkonu dobrovoľne nezúčastnil, nemal dôvod predpokladať, že jeho úlohu pri vykonávaní výsluchu svedka prevezme súd a bude realizovať výkon jeho práv, ktorých sa on sám v dôsledku svojej neprítomnosti reálne vzdal. Znamená to, že aj napriek nedržaniu primeraného časového priestoru pri vykonávaní výsluchu svedka v rámci zákonnej lehoty 48 hodín v súlade s § 88 ods. 3 Tr. poriadku, reálne nedošlo k porušeniu práva obžalovaného na obhajobu, pretože výsluch svedka bol zrealizovaný na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu, na ktoré bol obžalovaný predvolaný a mal teda možnosť zúčastniť sa ho“. K uvedenému najvyšší súd musí dodať, že zo zápisnice z hlavného pojednávania uskutočneného 06.12.2016 vyplýva, že svedok L. Q. sa obsahovo vyjadril ku všetkým skutočnostiam, ku ktorým smerovali otázky obvineného, a teda nepoložením otázok navrhnutých obvineným nedošlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. K uvedenému je potrebné poukázať na dovolanie obvineného, kde neuviedol, ktorá konkrétna otázka nebola svedkovi položená, resp. aká skutočnosť nepoložením otázok nebola svedkom ozrejmená.

Vzhľadom na uvedené, dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) nie je možné vyhovieť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. je úzko prepojený s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., kde obvinený namietal nezákonnosť výsluchu svedka L. Q. na základe dôvodov uvedených v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (bližšie viď. R 24/2020-I).

Ako už bolo predtým uvedené, svedok po obsahovej stránke uviedol informácie, ku ktorým smerovali otázky obvineného, a teda len formálne nevysporiadanie sa s návrhom na doplnenie dokazovania nie je možné považovať za naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. ako ani žiadneho iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por.

Najvyšší súd záverom dodáva, že z obsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že žiadnej z námietok obvineného nebolo vyhovené, a teda absenciu výroku o zamietnutí odvolania obvineného je možné považovať len za formálnu chybu, ktorú preto nie je možné vykladať ako porušenie § 319 Tr. por.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.